

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Philippi In Senatv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

ORATIO PHILIPPI IN SENATV.

Continet suasionem belli aduersus M. AEmilium, & Lepidum, in quos atroci stylo inuchtur.

Character est Philippicis Demosthenis simillimus.

MAximè vellem (P. C.) Rempub. quietam esse, aut in periculis, à promptissimo quoque defendi: denique praua incepta consulatoribus noxæ esse: sed contrà, sed tionibus omnia turbata sunt, & ab ijs, quos prohibere magis decebat postremo, quæ pessimi vt stultissimi decreuerit, ea à bonis, & sapientibus faciendâ sunt. Nam bellum, atque arma, quanquam vobis iniusta, tamen quia Lepido placent, sumendâ sunt: nisi forte cui pacem præstare, & bellum pati consilium est.

Pro Dijs bonis, qui hanc urbem omniâ cura adhuc regitis, Marcus AEmilius omnium flagitiosorum postremus, qui peto, an ignauior sit, deliberari non potest, exercitum opprimendæ libertatis habet, & se e contempto meuerendum effecit. Vos mussantes, & retractantes, verbis, & vatum carminibus, pacem optatis magis, quam defenditis: neque intelligitis, molis: a decretorum vobis dignitatem, illi metum decerabit: atque id iure, quoniam ex rapinis consularum, ob seditionem prouinciam cum exercitu adeptus est. Quid ille ob beneficia cepisset, cuius sceleribus tâta præmia tribuistis? At scilicet eis, qui ad postremum vsque legatos, pacem, concordiam, & alia huiusmodi decreuerint, gratiam habeo peperisse: Imò, despecti, & indignè repub. habiti, prædæ loco aestimantur: quippe metu pacem repetentes, quo habitam amiserat. Equidem à principio cum Hetruriam conuolare, proseriptos accessit, largitionibus rempub. lacerari videbam, maturandum putabam, & Caruli consiliis cum paucis sequutus sum. Ceterum illi, qui geatis AEmiliae beneficia extollebant, & ignoscendo Pop. Rom. magnitudinem auxilii, nusquam etiam tum Lepidum progressum aiebant, & cum priuata arma opprimendæ libertatis cepisset: sibi quisque opes, aut patrocina querendo, consilium publicum corruerunt. At tamen erat Lepidus latro cum calouibus,

& paucis sicarijs, quorum nemo diurna mercede vitam mutauerit. Nunc est proconsul, cum imperio non empto, sed dato à vobis, cum legatis adhuc iure parentibus. Et ad eum concurrere homines omnium ordinum corruptissimi, flagrantés inopia, & cupiditatibus, scelerum conscientia exagitati: Quibus quæ in seditionibus, in pace, turba sunt: hi tumultum ex tumultu, bellum ex bello ferunt: Saturnini olim, post Sulpiij, dein Marij, Damasippique, nunc satellites Lepidi. Præterea Hetruria atque omnes reliquæ belli arrectæ. Hispania: armis sollicitata, Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur, diem bello circûspicit: quin præter idoneum ducem, nihil abest ad subuertendum imperium.

Quod vos oro, atque obsecro (P. Conscripti) vt animaduertatis, ne patiamini licentiam scelerum, quasi rabiem ad integros procedere. Nam ubi malos præmia æquuntur, haud facile quisquam gratuitò bonus est. An expectatis diu exercitum rursus admoto, ferro, atque flamma urbem inuadat: quod multo propius est ad eum, quo agitatur statu, quam ex pace & concordia ad arma ciuilia, quæ ille aduersum diuina, & humilia cepit, non pro sua, aut quorum simulat iniuria, sed legum, ac libertatis subuertenda. Angitur enim, ac laceratur animi cupidine, & noxarum metu, expers consilij, inquit, hæc, atque illa tentans, incruit otium, odit bellum: luxu, atque licentia carendum videt, atque interim aditur vestra fœcordia. Neque mihi satis consilij est, metum, an ignauiam, an stringitur, dementiam eam appellarem: qui videmini intenta mala, quasi fulmen, optare se qui, que ne attingat, sed prohibere, ne conari quidem. Et quæso considerate, quam conuersa rerum natura sit. Antea malum publicum occultè, auxilia palam instruebantur, & eò boni malos facile antebant: nunc pax, & concordia distulbantur palam, defenduntur occultè.

Nann 3.

quæ

Mingistra
uana i
grauiter
nocent.

Vat. Car
mina in
nomina i
m.

Seditiose
uales.

Bonus nemo
gratuito.

Ignauia per
stringitur.

*Cennitix
oratoris.*

*Exhortatio
ad bellum
gymbalum.*

quibus illa placent, in armis sunt, vos in metu. Quid expectatis? nisi forte pudet, aut piget recte facere. An Lepidi mandata animos mouent? qui placere ait sua cuique reddi, & alia tenet? belli iura rescindi, cum ipse armis cogat? ciuitatem confirmari, qui adeptam negat? concordie gratia tribunitiam potestatem restitui, ex qua omnes discordie accensae? pessime omnium, atque impudentissime, tibine egestas ciuium, & luctus curae sunt? cui nihil est domi, nisi armis partum, aut per iniuriam? *Leuum consulum petis, quasi primum reddideris, bello concordiam quaeris, quo parta disturbatur: nostri proditor, istis inuidus, hostis omnium bonorum; ut te neque hominum, neque Deorum pudeat, quos perfidia, aut per iurio violasti. Qui quando talis es mancas in sententia, & retineas arma, te hortor: ne prolatandis seditionibus ipse iniques, nos in solitudine retineas. Neque te prouinciae, neque leges, neque Dij penates ciuem patiuntur: Perge qua cepisti, ut quam maturissime merita inuenias. Vos autem P. C. Quousque eunctando Rempublicam intutam patiemini, & verbis arma tentabitis? delectus aduersum vos habitus pecuniae publicae, & priuatim extortae: praesidia deducta, atque imposita: ex libidine leges imperantur: quum interim vos legatos, & decreta paratis, & quanto mehercule auidius pacem petieritis, tanto bellum acrius erit, quum intelligeret se metu magis, quam aequo, & bono sustentatum. Nam qui turbas, & caedem ciuium odisse ait, & ob id armato Lepido vos incrimas retinet, quae victis toleranda sunt, ea qui facere possitis, patiamini potius censer, ita illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum suadent. Haec si placent, si tanta torpedo animos oppressit, ut obliti scelerum Cinnae, (cuius in urbem reditu decus, atque ordines omnes inuenerunt) nihilominus vos, atque coniuges, & liberos Lepido promissuri sitis, quid optis decretis? quid auxilio Catulli? quin is, & alij boni Rempublicam frustra curant. Agite, ut liber, parate vobis Cethegos, atque alia proditorum patrocinia, qui rapinas, & incendia instaurare cupiunt, & rursus aduersum Deos penates manus armare: Sine libertas, & bella magis placent, decernite digna nomine, & augere ingenium viris fortibus. Adest nouus exercitus, & ad hoc coloris veterum militum, nobilitas omnis, duces*

optimi, fortuna meliores sequitur. Tam illa, quae socordia nostra collecta sunt, disabentur. Quare ita cenfeo, quoniam Lepidus exercitum privato consilio paratum cum pessimis, & hostibus Reipub. contra eius ordinis auctoritatem, ad urbem ducit: ut Appius Clautius intertex cum Q. Catulo praefensule, & ceteris, quibus imperium est, vbi praesidio sint, operamque dent, nequid Reip. detrimenti capiat.

OECONOMIA orationis.

I. Exordium a coequesti, ne de statu reip. quod est istis ora oribus quam familiaris, similis quae re la Demosthenis Philippica 3. nu. 3.

II. Statim ad fontem ipsius perturbationis praemisso generoso epiphonemate delabitur, & Emilius vehementer exagitat: Haec duobus praepius ad Demosthenem accedit, quem putes audire illam vocem erumpentem de iudicis mandatis.

III. Increpat Senatores duriori brachio asseruam in grauium, arguens molliorem decretorum in tanta in micorum audacia, multa similia habet Demosthen. Philipp. 3.

IV. Inuehi ut in Lepidum, cuius latrocinia, & in iactem comitatum, grauius ponit ob oculos: quod autem de huiusmodi ciuibus dixit. Quibus quies in seditionibus, in pace turbasunt: respexit crado illud Aristophanis in equitibus.

ὅσοι λαμβάνουσιν ἐν τῇ πόλει ταραχάς.
V. Postquam indigni per dulum scelera expressit, grauius horretur senatum ad poenas repetendas: quod summa sit Reip. pernicio, cum malis etiam facinorum praemia conciduntur.

Idcirco Democritus duos in rep. tantum Deos statuebat, Beneficium in bonos, Poenam in improbos. Plin. hist. nat. l. 2.

VI. Incensa oratione, grauius, & auferius caput senatores, imagine Demosthenica eloquentia ad visum expressit, nam quod ait de fulmine, quod omnes timent, nemo prohibet, hoc idem Demosthenes Philipp. dixit de grandine, cui Philippum comparat.

VII. In peroratione acris, & aculeata pland apostrophe quicquid reliquum est sic machi in Lepidum erumpit. Mox coll. & per Synastrophismum, facinorum indignitate omnium mentes mirifice incendit. Tum sub finem diluta pau-
li per atrocioris ingenij acerbitate suauioribus leni-

*Bellum
distinguit
sum.*

*Dii duo
Democriti*

venimentis, sonatum mitius ad dignitatem resimendam hortatur.

S V A S I O B E L L I C O N T R A Romanos Grauißima.

ORATIO GALGACI.

Ex Cornelio Tacito in vita Agrippæ.

Inuentio argumentorum est à necessario, facili, adiunctis Personarum. Dispositio grauiora initio præmittit, nec tamen deflectit in leuia. Elocutio grauis, nervosa, torrens, incensa, sublimis, sententiosa, hæc oratio inter optimas, & grauißimas censei potest.

Exordium à spe & fiducia.

Quoties causas belli, & necessitatem nostram intueor, magnus mihi animus est, hodiernum diem, consensumque vestrum initium libertatis totius Britannie fore. Nam & vniuersi seruitutis expertes, & nulla vltra terræ, ac ne mare quidem securum, imminente nobis clausa Romana. *illa prælium, & que arma que fortibus honesta, eadem e iam ignauis turissimæ sunt.*

Priores pugnae quibus aduersus Romanos varia fortuna certarum est, spem, ac subsidium in nostris manibus habebant; quia nobilissimi totius Britannie, eoque in ipsis penetrabilibus siti, nec seruientium littora aspicientes, oculos quoque à contactu dominationis inuiolatos habebamus. Nos terrarum, ac libertatis extremos, recessus ipsæ, ac sinus famæ in hunc diem defendit. Nunc terminus Britannia patet, atque omne ignotum pro magifico est.

Romanorum Sauius dominatus.

Sed nulla iam vltra gens, nihil nisi fluctus, & saxa. Et inferiores Romani, quorum superbiam frustra per obsequium, & modestiam effugeris, apertores orbis, postquam cuncta vastantibus defueret terra, & mare scrutantur. Si locuples hostis est, auari, si pauper ambitiosi, quos non Oriens, non Occidens satiauerit. *Soli omnium o. es atq; in pram pari affectu concupiscunt. Auferre, trucidare, rapere falsis nominibus imperium, atque vbi solitudinem faciunt, pacem appellant.*

Liberi.

Liberos cuique, ac propinquos suos natura charissimos esse voluit: hi per delectus alibi

seruituti auferuntur. Coniuges, sororesque, etsi hostilem libidinem effugiant, nomine amicorum, atque hospitem polluantur. Bona, fortunæque in tributum egerunt, in annonam frumentum: corpora ipsa ac manus, siluis ac paludibus emuniendis verbera inter, ac contumelias conterunt. *Nata seruituti mancipia semel veniunt, atque vltro à dominis aueruntur. Britannia seruitutem suam quotidie emittit, quotidie pascit.* Ac sicut in familia recentissimus quisque seruatorum, & conseruis ludibrio est, sic in hoc orbis terrarum veteri famulatu, noui nos, & viles in exilium perimur. Neque enim aqua nobis, aut metalla, aut portus sunt, quibus exercendis referemus. *Virtus porro, ac ferocia subiectorum ingrata imperantibus. Et longinquitas, ac secretum ipsum, quo tutius, eo suspectius.* Ita sublata

Brigantes populi.

spe veniæ, tandem fumite animum, tam quibus salus, quam quibus gloria carissima est.

Brigantes foemina duce, exuere coloniam, expugnare castra, ac nisi felicitas in societate vertisset, exuere iugum porcuere: nos integri, & indomiti, & libertatem, non in præsentia latari, primo statim congressu, vnde offuscandamus, quos sibi Caledonia viros seposuerit. An eandem Romanis in bello virtutem, quam in pace lasciuiam esse creditis? *Nostris illis discessionibus, ac discordiis clari, vitia hostium in gloriam exercitus sui vertunt: quem contractum ex diuersissimis gentibus, ut seget hostes.*

Discordia ciuium non seget hostes.

quæ in pace lasciuiam esse creditis? *Nostris illis discessionibus, ac discordiis clari, vitia hostium in gloriam exercitus sui vertunt: quem contractum ex diuersissimis gentibus, ut seget hostes.*

quæ vbi remouebis, qui temerè defierint odisse inciperent: omnia victoriae incitamenta pro nobis sunt. Nullæ Romanos coniuges

accendunt, nulli parentes fugam exprobraturi sunt: ac nulla pleiisque patria, aut alia est. Paucos numero circum trepidos ignorantia, cœcium ipsum ac mare, & lyliuas ignota omnia circumspicentes, clausos, quodammodo, ac victos alij nobis tradiderunt. Nec terreat vanus aspectus, & auri fulgor, atque argenti, quod neque tangit, neque vulnerat. In ipsa hostium acie inueniemus nostras manus.

Agnoscent Britanni suam causam: recordabuntur Galli priorem libertatem, detulerint illos ceteri Germani, tanquam nuper Vespisij

reli-